

Krediidasutused
Välisriikide krediidasutuste filiaalid
Investeeringisühingud
Fondivalitsejad

26.11.2019 nr 4.11-3.1/5965

Märgukiri

MiFID 2¹ tootejuhtimise nõuete teatud aspektide kohta

Lugupeetud esindaja

Finantsinspeksioon otsustas 05.04.2018 anda välja Finantsinspeksiooni soovitusliku juhendina Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve Asutuse suunised „Suunised MiFID 2 tootejuhtimise nõuete kohta“² (edaspidi nimetatud ka kui *Suunis*), mille eesmärk on selgitada täpsemalt investeerimisühingute tootejuhtimise kohustusi.

Finantsinspeksioon teostas 06.06.2019 turuosalistes (krediidasutused, välisriikide krediidasutuste filiaalid, fondivalitsejad, investeerimisühingud) kaugkontrolli eesmärgiga hinnata kaugkontrolli subjekti tegevuse ja siseregulatsiooni vastavust Suunisele.

Kõnealuse kaugkontrolli tulemusena juhib Finantsinspeksioon käesoleva märgukirjaga investeerimisühingute tähelepanu nõrkustele tootejuhtimise kohustuste täitmisel, mille osas tuleks taset tõsta, need on (i) väärtpaberi sihtrühma kindlaksmääramise kategooriate sisustamine asjakohases sise-eeskirjas ning (ii) proportsionaalsus sihtrühma kindlaksmääramisel.

Eelviidatud nõrkustest täpsemalt:

Väärtpaberi sihtrühma kindlaksmääramise kategooriate sisustamine asjakohases sise-eeskirjas

Õiguslik alus

Suunise kohaselt peaksid väljatöötajad ja turustajad kasutama sihtrühma kindlaksmääramisel viiest kategooriast koosnevat loendit, need on:

- (i) klientide liik, kellele toode on suunatud;
- (ii) teadmised ja kogemused;
- (iii) finantsseisund, mis keskendub võimele kanda kahjumit;
- (iv) toote riski-/ tootluse profiili riskitaluvus ja sobivus sihtrühmaga ning
- (v) klientide eesmärgid ja vajadused (p-d 14, 18 ja 34).

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2014/65/EL finantsinstrumentide turgude kohta ning millega muudetakse direktiive 2002/92/EÜ ja 2011/61/EL.

² Suunised on kättesaadavad arvutivõrgus: https://www.fi.ee/sites/default/files/2018-08/20180405_Suunised_MiFID_2_tootejuhtimise_nouete_kohta.pdf, 26.11.2019.

Finantsinspeksioon

Suunise kohaselt peaks teadmiste ja kogemuste osas investeerimisühing täpsustama, millised teadmised peaksid sihtklientidel olema seoses asjaomase tooteliigiga, tooteomadustega ja/või temaatiliselt seotud valdkondadega, mis aitavad toodet mõista. Samas on märgitud, et näiteks keerukate tootlusprofiilidega struktureeritud toodete korral võivad investeerimisühingud täpsustada, et sihtinvestoritel peaksid olema teadmised konkreetse tooteliigi toimimisest ja toote tõenäolistest tulemustest. Ühtlasi võib Suunise kohaselt investeerimisühing kogemustest lähtudes kirjeldada, kui palju praktilisi kogemusi sihtklientidel peaks olema seoses asjaomase tooteliigiga, asjaomaste tooteomadustega ja/või temaatiliselt seotud valdkondadega. Investeerimisühing võib täpsustada näiteks ajavahemiku, mille jooksul kliendid peaksid olema olnud finantsturgudel aktiivsed (p 18(b)).

Finantsseisundi osas märgib Suunis, et investeerimisühing peaks täpsustama kahjude protsendi, mida sihtkliendid peavad olema võimelised ja valmis endale lubama (p 18(c)).

Vastavalt suunisele tuleb toote riski-/ tootluse profiili põhilised riskikäitumised liigitada ja neid tuleb selgelt kirjeldada. Ühtlasi peaks Suunise kohaselt investeerimisühing tulenevalt asjaolust, et ahela eri äriühingutel on riskide määratlemisel erinevad lähenemisviisid, selgesõnaliselt kirjeldama kriteeriume, mis peavad olema täidetud, et kliendid sellisel viisil liigitada (p 18(d)).

Klientide eesmärkide ja vajaduste osas peaks investeerimisühing Suunise kohaselt täpsustama sihtklientide investeerimiseesmärgid ja -vajadused, mida toode on kavandatud täitma, sealhulgas sihtklientide laiemad finantseesmärgid või üldise strateegia, mida nad investeerimisel järgivad (p 18(e)).

Finantsinspeksiooni märkus

Lähtuvalt Suunises esitatust, mille kohaselt tuleb sihtrühma määramise kategooriad selgesõnaliselt kirjeldada, ootab Finantsinspeksioon, et finantsjärelvalve subjektid reguleerivad asjakohases sise-eeskirjas sihtrühma määramise kategooriate sisu ehk tingimused, mis peavad olema täidetud, et väärtpaberi sihtrühm selliselt määratleda, so näiteks millistel juhtudel saab väärtpaberi märkida sobivaks tavakliendile, millised on teadmiste erinevad tasemed ning mis on nende sisu, millised on finantsseisundi alaliigid, millised on riskitaluvuse tasemed ja sisu ning millised on eesmärkide ja vajaduste alaliigid ja sisu jmt.

Finantsinspeksiooni hinnangul ei saa näiteks ennekõike keeruliste väärtpaberite puhul lugeda piisavaks olukorda, kus finantsjärelvalve subjekti asjakohases sise-eeskirjas on teadmiste osas toodud välja küll tasemed (nt tavateadmised, tavateadmistest kõrgemad teadmised või edasijõudnud investori teadmised), kuid neid ei ole vastavalt sisustatud ning väärtpaberi sihtrühma määramise otsuses on kõnealuse taseme osas märgitud vaid „ei“ või „jah“.

Ühtlasi ootab Finantsinspeksioon, et investeerimisühing lähtub konkreetse väärtpaberi sihtrühma määramisel asjakohases sise-eeskirjas sisustatud sihtrühma määramise kategooriatest, sh selles kasutatud mõistetest.

Proportsionaalsus sihtrühma kindlaksmääramisel

Õiguslik alus

Suunis rõhutab läbivalt proportsionaalsust sihtrühma määramisel, tehes seda Suunise punktide 21 ja 22 kohaselt mh järgmiselt:

„Võimalik sihtturg tuleks kindlaks määrata sobival ja proportsionaalses viisil, võttes arvesse investeerimistoote olemust. See tähendab, et sihtturu kindlaksmääramisel peaks arvestama toote omadusi, sealhulgas toote keerukust, riski ja tootluse profiili või likviidsust või toote uuenduslikkust. Seepärast tuleks keerukamate toodete sihtturg täpsemalt kindlaks määrata. Lihtsamate ja enamlevinud toodete korral on tõenäoline, et sihtturg määratakse kindlaks vähem üksikasjalikult.“

Finantsinspeksioon

Finantsinspeksiooni märkus

Finantsinspeksioon ootab, et investeerimisühingud analüüsiks, kas investeerimisühingu kehtiv lahend sihtrühma kindlaksmääramisel lähtub proportsionaalsusest, ennekõike, kas keerukamate toodete sihtrühm on kindlaks määratud üksikasjalikumalt, millega on tagatud selliste investorrühmade sihtrühma lisamise vältimine, kelle vajaduste, eripära ja eesmärkidega toode ei sobi.

Finantsinspeksiooni hinnangul ei saa lugeda piisavaks nt, et tuletisinstrumentide puhul on märgitud, et kliendil peavad olema keskmised teadmised, olukorras, kus sihtrühma määramise otsuses ega asjakohases sise-eeskirjas ei ole sisustatud, millised on keskmised teadmised.

Täiendavate küsimuste korral vastame lahkesti.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Andre Nõmm
juhatuse liige

Doris Kasak 668 0540
doris.kasak@fi.ee